

Andre effektive arealbaserte bevaringstiltak

Miljødirektoratets gjennomgang og vurdering av bruk
av kriteriene

Kolofon

Tittel – norsk og engelsk: Andre effektive arealbaserte bevaringstiltak, Other Effective Area-based Conservation measures

Sammendrag:

Andre effektive arealbaserte bevaringstiltak (OECM) er trukket frem som viktig for å oppnå mål om bevaring av natur. Konvensjonen om biologisk mangfold har vedtatt en definisjon og retningslinjer med kriterier for hvilke tiltak og områder som kan være andre effektive arealbaserte bevaringstiltak. Miljødirektoratet har gjennomgått kriteriene og vurdert bruken av dem og hvordan man kan komme frem til hvilke områder som kvalifiserer som bevaringstiltak for å bidra til å oppnå mål 3 i naturavtalen.

Utførende institusjon (institusjonen er ansvarlig for innholdet i rapporten):

Miljødirektoratet

Kontaktperson i Miljødirektoratet: Eva Degré

M-nummer: M-2778|2024

År: 2024

Sidetall: 42

Utgiver: Miljødirektoratet

Emneord: OECM, marin bevaring, Andre effektive arealbaserte bevaringstiltak

Subject words: OECM, marine conservation, Other Effective Area-based Conservation measures

Innhold

Sammendrag.....	4
Summary	8
1 Oppdraget	10
1.1 Avgrensing/tolking av oppdraget.....	10
1.2 Gjennomføring av oppdraget.....	11
2 Innledning	11
2.1 Definisjonen av Andre Effektive Arealbaserte Bevaringstiltak (OECM)	12
2.2 Elementene i definisjonen om bevaring	13
2.3 Bevaring i det marine miljøet	14
3 Kriterier fra Biomangfoldkonvensjonen for å identifisere OECM og vurderinger for bruk av kriteriene	14
4 Overordnet prosess og helhetsvurdering.....	19
5 Vurderinger av områder med sektorreguleringer som OECM	20
5.2 Konklusjoner som gjelder områder med fiskerireguleringer	23
5.3 Andre arealbaserte tiltak enn fiskerireguleringer	27
5.4 Konklusjoner for andre arealbaserte tiltak	30
6 Temaer som er viktige i det videre arbeidet med OECM.....	30
6.1 Samla vurdering av påvirkning fra flere aktiviteter og eierskap i oppfølgingen av tiltak	31
6.2 Marine økosystemer i endring og fremtidige tiltak	31
7 Konklusjoner	32
Vedlegg 1 - CBD kriterier for OECM	34
Vedlegg 2 - Andre prosesser med vurderinger av OECM og utvikling av veiledning	40

Sammendrag

"Andre effektive arealbaserte bevaringstiltak" (på engelsk 'Other Effective area-based Conservation Measures' forkortet OECM) ble trukket frem som et viktig tiltak for å nå internasjonale mål om bevaring av biologisk mangfold på partsmøte i CBD i 2010, og diskusjoner om hvordan OECM kan brukes i praksis har pågått siden. Sammen med marint vern (MPA) kan OECM være et vesentlig bidrag til å oppfylle målene om å bevare nok areal til å ta vare på naturmangfold og økosystemfunksjoner/tjenester, samtidig som man sikrer at kvaliteten er god. En vesentlig forskjell mellom å etablere et verneområde (MPA) og OECM, er at for å anerkjenne et OECM tar man utgangspunkt i områder med allerede etablert forvaltning som f.eks. sektorreguleringer. Videre gjøres en vurdering av om områdene er viktige for naturmangfold, og effekten reguleringen har på naturmangfold i tiltaksområdet i et bevaringsperspektiv. Ved etablering av et MPA så tas det utgangspunkt i miljøverdier og kvalitet/status for disse, og deretter innføres hensiktsmessig regulering gjennom forskrift for å ivareta miljøverdiene.

I OECM-definisjonen ligger det at området er geografisk avgrenset og forvaltet på en måte som bidrar til vedvarende og langsiktig bevaring av biologisk mangfold på stedet, med tilknyttede økosystemfunksjoner- og tjenester. Ifølge Konvensjonen om biologisk mangfold CBD "Guiding Principles" skal OECM bygge på en økosystembasert tilnærming og føre-var-prinsippet, og bidra til å unngå, redusere eller fjerne eksisterende eller mulige trusler, og øke motstandsdyktigheten. Området skal forvaltes på en måte som gir resultater også på lang sikt, og det bør være et system på plass som gir mulighet til å forvalte nye trusler. For arbeid med OECM i havområdene er det også trukket frem at det spesielle med et tredimensjonalt miljø med stor variasjon i topografi og vannbevegelser må hensyntas, og det kan være begrenset tilgang til kunnskap om store deler av områdene her. Samtidig er det også mindre aktivitet og et annet trusselbilde lenger ute i havet, og OECM-vurderingene kan gjøres annerledes enn for terrestriske, ferskvanns- og mer kystnære marine områder.

Ifølge CBD så kan et område vurderes som et arealbasert bevaringstiltak utfra fire hovedkriterier:

- A -Området er ikke anerkjent som et verneområde.
- B -Området er regulert, forvaltet og geografisk definert.
- C -Området oppnår vedvarende og effektiv *in situ* bevaring.
- D -Reguleringen understøtter tilhørende økosystemfunksjoner og tjenester, mm.

Kriteriene A-C må møtes i en OECM-vurdering, mens kriterium D kan vurderes der det er relevant. Kriterium A sørger for at det ikke er overlapp mellom områdereguleringen og etablerte verneområder, og eventuelle arealer som overlapper trekkes fra ved rapportering av OECM. Den geografiske avgrensningen av området kan være gitt gjennom forskrift, eller

gjennom forvaltningsrammer som er klart avgrenset. For videre å vurdere et område som OECM så skal det være viktig naturmangfold i området, og kriterium B betinger at området er underlagt forvaltning som medfører positive og varige bidrag til bevaring av biomangfoldet i området. Kriterium C skal ivareta bevaringseffekten over tid, og det er definert et krav til overvåking og forvaltning av området. I delkriteriene ligger også at aktivitet og eventuell ny påvirkning skal kunne adresseres. Det ligger også en forventning om at det finnes kunnskap om verdiene i området, og beskrivelse av hele det biologiske mangfoldet som gjør at området er vurdert som viktig. Hva som er tilstrekkelig informasjon kan diskuteres, og kunnskapsgrunnlaget kan variere fra område til område. Kriterium D sier at det skal gjøres vurderinger av økosystemfunksjoner og tjenester, og andre relevante verdier (kulturelle, spirituelle, sosioøkonomiske og andre lokalt relevante verdier) i området som vurderes som OECM.

Fordi det er sammenfallende temaer mellom OECM-kriteriene og CBDs kriterier for Ecologically or Biologically Significant Marine Areas (EBSA) som danner grunnlag for å avgrense "særlig verdifulle og sårbare områder" (SVO), så vil beskrivelsene av disse områdene bidra til et godt grunnlag for å beskrive naturmangfold og kvalitet. I de tilfellene der en regulering er tidsavgrenset til f.eks. en bestemt periode i året eller gjeldende for en avgrenset periode, så må det gjøres en særskilt vurdering av hvordan det påvirker bevaringseffekten og om kriteriet er oppfylt.

Områder med fiskerireguleringer er under vurdering som OECM både nasjonalt og internasjonalt, og det pågår arbeid med å vurdere "VME closures" (sårbare marine økosystem som stenges for bunntråling) gjennom ICES, NEAFC og NAFO. Resultatene herfra er relevante for vurderinger av OECM i norske farvann. Havforskningsinstituttet og Fiskeridirektoratet har nylig publisert en rapport hvor det er gjort en systematisk gjennomgang av arealbaserte fiskeriforvaltningstiltak. Hovedkonklusjonen er at det er flere reguleringer i norske fiskerier som bidrar til bevaring av natur og biologisk mangfold, ved at de begrenser påvirkninger fra fiskeriene på natur. Det er ikke gjort vurderinger om (eller i tilfelle hvordan) en eventuell OECM bidrar til å oppfylle naturavtalens bevaringsmål utover det som handler om prosentmålet. Kravet til vernets kvalitet er en sentral del av bevaringsmålet og områder kan ikke rapporteres fordi de alene bidrar til å oppfylle prosentmålet.

Gjennomgangen av områder med fiskerireguleringene peker også på et annet viktig tema i OECM-vurderingene, som er prinsippet om at områder skal vurderes "case by case". Fordi reguleringer og rammer kan være ulikt definert innen en gruppe av områder (f.eks. hummerfredningsområder som er litt ulikt regulert innen samme forskrift) så er det viktig at områdevurderinger gjøres for et konkret geografisk område (se kriterium B). Området kan ha samme avgrensning som reguleringen, eller det kan være et mindre område innenfor reguleringsområdet (f.eks. der man må se bort fra verneområder når man beregner arealer, eller avgrensning til å omfatte områder der man har tilstrekkelig

kunnskap om kvalitet). Det betyr også at i reguleringer som omfatter flere områder som er fysisk adskilte (som f.eks. de enkelte korallrev-områdene i regulering "Korallrev forbudsområde" og "fredningsområder for hummer" som er ulikt regulert innenfor gruppen) så skal det gjøres vurdering av hvert enkelt område eller evt. grupper av områder med ellers like forutsetninger.

Tilnærming med å vurdere OECM utfra områder med sektorreguleringer kan gjøre det vanskelig å se på samlet påvirkning fra flere aktiviteter, og fange opp nye aktiviteter som kan forringe bevaringstiltaket. Flere reguleringer i samme område kan bidra til å styrke bevaringseffekten. Rammer for petroleumsvirksomhet kan ha effekt i samme områder som f.eks. fiskerireguleringer, og til sammen kan det gi effektiv beskyttelse av naturmangfoldet og være grunnlag for å vurdere om områder som omfattes av rammene kan anerkjennes som OECM. Flere av petroleumsrammene er imidlertid tidsavgrenset til deler av året eller kortere perioder med aktivitet som seismikk, og det må gjøres grundig vurdering opp mot kriterium C som handler om varighet av tiltaket. Det er eksempler på områder der flere reguleringer kan bidra til effektiv bevaring av biomangfold, som korallrevområdene Sularevet og Iverryggen som omfattes (helt eller delvis) av fiskeritiltak og petroleumsrammer. Begge disse områdene ligger dessuten i trafikkerte områder, og det må også tas med i en vurdering av samlet aktivitet. I det videre arbeidet med OECM er det viktig å vurdere påvirkning fra flere aktiviteter samlet, og ulike reguleringer i et område i sammenheng ("lag på lag").

OECM kan være viktige som bidrag til at områder som er særlig viktige for naturmangfold og økosystemfunksjoner og tjenester er effektivt bevart og forvaltet. Det er imidlertid viktig å se til at områdene som kvalifiserer som OECM faktisk har de kvalitetene som er nødvendige. Basert på vurderinger etter kriteriene for OECM i denne rapporten (som beskrevet i kap. 3) og med utgangspunkt i reguleringene som er vurdert i "Rapport fra Havforskningen 2023-45"¹ som møter OECM-kriteriene, så kan arealer innenfor følgende reguleringer rapporteres som OECM:

- "Fredningsområder for hummer" som: 1) har de strengeste restriksjonene i forskriften; 2) ikke har varighetsdato i forskriften; 3) ligger utenfor områder som rapporteres som MPA, (dvs. Gr. 1).
- "Korallrev forbudsområder" (for noen områder hvor det er petroleumsaktivitet må det vurderes om det er aktivitet som ikke er forenelig med OECM).
- "Svalbard – forbud mot fiske i Fiskevernsonen og territorialfarvannet". Det er behov for å se nærmere på om det er andre aktiviteter innenfor området som motvirker bevaringseffekten.

¹ [Other Effective Area-based Conservation Measures – OECMs: Andre effektive arealbaserte bevaringstiltak | Havforskningsinstituttet \(hi.no\)](#)

- "Beskyttelse av sårbare bunnhabitat". Det kan være arealer innenfor dette tiltakets dekning som kan anerkjennes som OECD, men det er behov for å avgrense arealer basert på kunnskap om miljøverdier og evt. annen aktivitet (som kan motvirke bevaringseffekten). Det må også gjøres en vurdering av hvilke arealer innenfor reguleringen som ikke er aktuelle for bunntrål nå eller i fremtiden, fordi de ligger på store dyp.

Arealer som overlapper med verneområder (MPA) må alltid trekkes fra ved rapportering av OECD (iht. kriterium A). For alle arealene er det dessuten behov for å følge utviklingen i andre aktiviteter. Når det gjelder andre arealbaserte tiltak enn for fiskeri ser vi at det er flere rammer for petroleumsaktivitet fra havforvaltningsplanene som møter enkelte av OECD-kriteriene. For disse er det behov for å gjøre et grundig arbeid for å konkludere om det er områdebaserte rammer som tilfredsstiller alle kriteriene. Flere av rammene gjelder i områder der det også er arealbaserte fiskeriregler, blant annet noen av de som er trukket frem ovenfor.

Summary

"Other Effective Area-based Conservation measures" (OECM) are regarded as important measures to fulfil the global goals for conservation of biodiversity as defined by the Convention on Biodiversity (CBD) in 2010. Together with marine protected areas (MPA), OECM may strengthen the conservation effects and support ecosystem services and eco coherence. While MPAs are established and regulated under the Nature Diversity Act, OECMs are acknowledged within established management regulations such as fisheries regulations. According to the CBD Guiding principles an OECM should rely on an ecosystem-based approach and the precautionary principle, and contribute to avoid, reduce, or remove existing or potential threats. The CBD main criteria which are used to assess potential OECMs are:

- A -The area is not a protected area (MPA).
- B -The area is governed and managed.
- C -The area achieves sustained and effective contribution to in situ conservation of biodiversity.
- D -The regulation supports associated ecosystem functions and services and cultural, spiritual, socio-economic and other locally relevant values.

Criteria A-C are obligatory, and criteria D can be assessed where considered relevant. The first step in the OECM assessment is to delineate the geographical extension of the considered area and describe the qualities within the area in terms of biodiversity. There are commonalities between the CBD criteria for delineation of OECM and Ecologically or Biologically Significant Marine Areas (EBSA), and the assessments of "særlig verdifulle og sårbare områder" (SVO) provide descriptions of biodiversity and quality in these areas.

Areas regulated under fisheries acts are assessed as OECM in Norway and other countries, and VME closures (vulnerable marine ecosystem areas closed to bottom trawling) are assessed through ICES, NEAFC and NAFO. The Norwegian area-based fisheries measures vary significantly in terms of size/area extension, location and conditions, and also in terms of regulatory purpose. Following the principles given in the CBD criteria (and sub-criteria) areas within the regulation areas which are known to contain environmental values and where the conservation effect applies, should be delineated (e.g. within the large areas of the Norwegian and Barents Sea, where vulnerable bottom habitats are protected from fishing using bottom gears). It is also necessary to assess areas within the regulation which are probably never going to be used for fishing due to the great depths, and where regulations will not contribute to conservation effects. Some of the regulations comprise physically separated areas (e.g. the lobster protection areas which are spread along the coast of southern Norway, and the coral reef prohibition areas which are spread apart on the shelf), and these should be assessed on a case-by-case basis. Furthermore, conservation effects and criteria fulfilment must be assessed in the case of regulations which are time dependent (e.g. to a certain season or part of the year, such as the

regulatory frames in the petroleum sector). The practice of OECM assessments based on sector regulations may strengthen the conservation effects when several regulations are in place in the same area. On the other hand, this approach may complicate the process of evaluating cumulative impact from existing or new activities, which may have a negative influence on the conservation effect.

1 Oppdraget

Miljødirektoratet fikk følgende oppdrag fra Klima- og forurensingsdepartementet (KLD) i tildelingsbrevet for 2022:

"Som oppfølging av Meld. St. 29 (2020-2021), i samarbeid med Fiskeridirektoratet gjennomgå og vurdere praksis for rapportering av Norges bidrag til å oppfylle de internasjonale målene om bevaring av viktige områder for marin natur."

1.1 Avgrensing/tolking av oppdraget

Miljødirektoratet har tolket oppdraget slik at det skal vurderes videre hvilke arealer som kan rapporteres som en del av Norges bidrag for å bevare viktige områder for marin natur utenom det som er vernet etter naturmangfoldloven, svalbardmiljøloven og bilandsloven. Det vil si "andre effektive arealbaserte bevaringstiltak" (OECM) (jf. også besvarelse av 20.09.2020 og tilleggsoppdrag av 31.11.2020), og hvordan områdene avgrenses med grunnlag i OECM kriteriene. Besvarelsen bygger på og tar inn konklusjoner fra tidligere besvarelser, og konklusjoner fra Meld. St. 29 (2020-2021) som bla. sier at "Regjeringa vil vurdere korleis fleire andre effektive arealbaserte bevaringstiltak, slik som i fiskerisektoren, skal kunne kalkulerast inn når Noregs «verneprosent» blir meldt inn internasjonalt til konvensjonen om biologisk mangfald (CBD). Samstundes må vi halde ved lag dei grunnleggjande krava til innhald i og kvalitet på tiltaka i områda som det blir rapportert om. Det skal særleg leggjast vekt på område som er særleg viktig for biologisk mangfald og økosystemtenester, og at tiltaka effektivt beskyttar desse verdiane." Det er ikke tatt med i besvarelsen hvordan MPA og OECM skal vurderes i forhold til representativitet og økologisk sammenheng. Vi mener dette må vurderes helhetlig når vi har kommet lenger med å etablere slike områder.

For å svare på oppdraget har vi tatt utgangspunkt i områder med eksisterende reguleringer/tiltak i fiskerisektoren og gjennomgangen av disse som er gjort av eksperter fra Havforskningsinstituttet (HI). Det er vurdert hvordan man kan identifisere områder som tilfredsstiller kriteriene for OECM som beskrevet i Biodiversitetskonvensjonen (CBD) (se vedlegg 1) og hvordan disse kan avgrenses også med tanke på miljøverdier og aktivitet. Dette er gjort ved å vurdere områder med eksisterende tiltak/reguleringer sammen med kunnskap om miljøverdier og samlet næringsaktivitet i områdene.

I tidligere besvarelse fra Miljødirektoratet (20.09.2020) ble det konkludert med at det på det tidspunktet ikke var tiltak gjennom andre lovverk enn fiskerireguleringer som var relevant som OECM. Mulighet for effektiv bevaring gjennom andre tiltak enn fiskeriregulering ble introdusert i Meld. St. 29 (2020-2021) og rammer for petroleumsaktivitet (og eventuelt fremtidige rammer for havvind og annen næringsaktivitet) er omtalt som mulige kandidater for OECM. Det må imidlertid gjøres et større, systematisk arbeid for å vurdere

om bevaringseffekten av tiltakene tilfredsstiller kriteriene for OECM, før man konkluderer.

1.2 Gjennomføring av oppdraget

Miljødirektoratet og Fiskeridirektoratet har, med bistand fra HI, diskutert et opplegg for å vurdere fiskeriforvaltningstiltak i forhold til OECM-kriteriene. Resultatene er presentert i Rapport fra Havforskningen 2023-45. En slik vurdering er et første steg i prosessen med å identifisere OECM, og dette arbeidet gir også Miljødirektoratet et bedre grunnlag for å vurdere praksis for rapportering. Videre steg i rapporteringsprosessen er å avgrense arealer som faktisk kan rapporteres som OECM innenfor reguleringsområdene, og det må gjøres utfra vurderinger av faktiske verdier og kunnskapsgrunnlag, og eventuelle andre aktiviteter som kan forringe bevaringseffekten. I arbeidet med å vurdere fiskeriforvaltningstiltakene i HI-rapport 2023-45 er det ikke konkludert med hvilke arealer som skal rapporteres som OECM. Miljødirektoratet støtter konklusjonene som er trukket i rapporten, men understreker at det for mange tilfeller ikke er gjort avgrensinger ift. spesifikke områder som er viktige for naturmangfold. Det er heller ikke vurdert om det er andre aktiviteter som foregår i området, som kan motvirke bevaringseffekten. Miljødirektoratet beskriver i denne besvarelsen hvordan dette kan gjøres. Miljødirektoratet har gjennomgått og drøftet CBD-kriteriene, og sammenstilt kommentarer og innspill fra tidligere leveranser. Med grunnlag i konklusjonene fra drøftingene er det vurdert hvordan man kan avgrense et OECM innenfor en arealbasert regulering, basert på informasjon om andre aktiviteter eller reguleringer i samme område og tilgjengelig kunnskap om miljøverdier. Besvarelsen inneholder også eksempler på hvordan man jobber med OECM internasjonalt.

2 Innledning

Behovet for å verne og beskytte biologisk mangfold² har vært et tema i mange år, og det første verneområdet i Norge ble opprettet for hundre år siden - i 1923. Det har vært fokus på å opprette verneområder for å beskytte biologisk mangfold, og Norge har i dag over 3000 verneområder vesentlig på land, som skal sikre variasjon i naturen og bidra til å beskytte sårbare landskap, naturtyper og arter. Blant disse er 17 marine verneområder og fire nasjonalparker med vesentlig andel marine arealer. Bærekraftig bruk og regulering av aktiviteter på annen måte enn gjennom verneområder kan også bidra effektivt til å ta vare på biologisk mangfold, men dette har ikke vært systematisk vurdert.

Dette er et viktig tema globalt, og på partsmøtet i Konvensjonen om biologisk mangfold

² I teksten her brukes biologisk mangfold og biologisk diversitet synonymt, noen ganger forkortet til hhv. biomangfold og biodiversitet. Der det er relevant, så vil også naturmangfold inngå. Iflg. naturmangfoldloven så omfatter naturmangfold "biologisk mangfold, landskapsmessig mangfold og geologisk mangfold, som ikke i det alt vesentlige er et resultat av menneskers påvirkning".

(CBD) i 2010 ble det forhandlet frem en strategisk plan for biodiversitet med tilhørende mål, Aichi-målene.

Aichi-mål 11 sier følgende:

*"Innen 2020 er minst 17 prosent av land- og ferskvannsarealer og 10 prosent av kyst- og havområder, spesielt områder som er særlig viktig for biologisk mangfold og økosystemtjenester, bevart gjennom effektivt og hensiktsmessig forvaltede, økologisk representative og godt sammenhengende systemer av verneområder og **andre effektive arealbaserte bevaringstiltak**, og er en integrert del av landskapet."*

Dette er første gangen "andre effektive arealbaserte bevaringstiltak" (OECM³) trekkes frem som mulig tiltak for å bevare biologisk mangfold, og i påfølgende år har det vært diskutert hvordan OECM kan brukes i praksis.

I 2022 ble Naturavtalen⁴ vedtatt, og det er satt nye globale mål blant annet for vern og bevaring der andre effektive arealbaserte bevaringstiltak er en del av virkemidlene som kan brukes. Mål 3 i Naturavtalen sier følgende:

"Sikre og legge til rette for at innen 2030 er minst 30 prosent av arealene på land og i elver og innsjøer, og av arealene langs kysten og i havet, spesielt områder som er særlig viktige for naturmangfold og økosystemfunksjoner og -tjenester, effektivt bevart og forvaltet gjennom økologisk representative, godt sammenhengende og rettferdig forvaltede systemer av verneområder og andre effektive arealbaserte bevaringstiltak, med anerkjennelse av urfolksområder og tradisjonelle områder der det er aktuelt, og integrert i større landskaper og sjø- og havområder, samtidig som det sikres at all bærekraftig bruk, der dette er aktuelt i disse områdene, fullt ut er i samsvar med bevaringsformål, og at urfolks og lokalsamfunns rettigheter anerkjennes og respekteres, herunder rettighetene til deres tradisjonelle områder."

2.1 Definisjonen av Andre Effektive Arealbaserte Bevaringstiltak (OECM)

På partsmøtet under Konvensjonen om biologisk mangfold (CBD) i 2018 ble det vedtatt en definisjon av "andre effektive arealbaserte bevaringstiltak" (CBD/COP/DEC/14/8)⁵. Sammen med definisjonen ble det vedtatt kriterier og tekniske retningslinjer for å identifisere hvilke geografiske områder som kan regnes med i måloppnåelse i naturavtalens mål for vern/bevaring.

³ Forkortelse for det engelske uttrykket *Other Effective area-based Conservation Measure*

⁴ [Naturavtalen i norsk oversettelse - regjeringen.no](#)

⁵ [Protected areas and other effective area-based conservation measures \(cbd.int\)](#)

"Andre effektive arealbaserte bevaringstiltak" betyr⁶:

"Et geografisk definert område annet enn verneområde, som er regulert og forvaltet for å oppnå positive og vedvarende langsiktige resultater for in situ (på stedet) bevaring av biologisk mangfold, med tilhørende økosystemfunksjoner og tjenester, og der det er relevant også kulturelle, åndelige, sosioøkonomiske og andre lokalt relevante verdier."

Det sentrale i den vedtatte definisjonen er at områdene må være geografisk avgrenset og forvaltet på en måte som bidrar til vedvarende og langsiktig bevaring av biologisk mangfold på stedet med tilknyttede økosystemfunksjoner- og tjenester. Det kommer av retningslinjene fra CBD at områdene har en viktig rolle knyttet til bevaring av biodiversitet og økosystemfunksjoner, som kan sammenlignes og er komplementære med verneområder (jf. CBD/DEC 14/8 annex III). OECM skal videre bygge på en økosystembasert tilnærming og føre-var-prinsippet (jf. CBD/DEC 14/8 annex III del A, punkt (e)). Som nevnt i retningslinjene skal OECM dermed bidra til å unngå, redusere eller fjerne eksisterende eller mulige trusler, og øke motstandsdyktighet (resilience). Området skal forvaltes på en måte som gir resultater også på lang sikt, f.eks. ved å gi mulighet til å forvalte nye trusler (jf. CBD/DEC 14/8 annex III). Når hva som er relevante trusler vurderes, bør dermed også betraktning av mulige fremtidige trusler inkluderes. Det er også presisert i annex III at kriteriene skal brukes fleksibelt og "case-by-case", som kan bety at enkeltområder med samme type regulering må vurderes hver for seg for å konkludere om det møter kriteriene for OECM.

Et arealbasert tiltak kan være en OECM dersom det medfører bevaring av biologisk mangfold over tid, uavhengig av formålet med tiltaket. På den måten kan reguleringer som er iverksatt for f.eks. å begrense aktivitet i militære områder eller områder med kulturminner fungere som OECM. I disse områdene er ikke reguleringene nødvendigvis satt opp for å bevare biologisk mangfold, men effekten av reguleringene kan være at biomangfoldet beskyttes og opprettholdes over tid.

2.2 Elementene i definisjonen om bevaring

For å nå målet om bevaring iht. naturavtalen, er det viktig at arealer og tiltak som vurderes som marint vern (MPA) og OECM også bidrar til å fylle kravet i avtalen om at områdene skal være særlig viktige for naturmangfold og økosystemfunksjoner- og tjenester, i tillegg til at målet gjelder dekning av areal (minst 30%). Områdene skal også være effektivt bevart og forvaltet gjennom økologisk representative, godt sammenhengende og rettferdig forvaltede systemer, med anerkjennelse av urfolksområder og tradisjonelle områder der det er aktuelt.

⁶ Definisjon OECM: "Other effective area-based conservation measure" means "a geographically defined area other than a Protected Area, which is governed and managed in ways that achieve positive and sustained long-term outcomes for the *in situ* conservation of biodiversity, with associated ecosystem functions and services and where applicable, cultural, spiritual, socio-economic, and other locally relevant values".

I Meld. St. 29 (2020-2021) om bevaring av viktige områder for marin natur ble det også pekt på krav til innhold og kvalitet: "Det skal særleg leggjast vekt på område som er særleg viktige for biologisk mangfald og økosystemtenester, og at tiltaka effektivt beskyttar desse verdiane". Når det gjelder økologisk representativitet og god sammenheng mellom områdene (som er en del av Naturavtalens mål 3) så vil det være hensiktsmessig å se det helhetlig i forbindelse med videre arbeid med vern og beskyttelse også i havområdene utenfor 12 nautiske mil.

2.3 Bevaring i det marine miljøet

Det er utviklet felles verktøy og tilnærminger for arealbasert bevaring og forvaltning av både marine miljøer, terrestriske miljøer og ferskvann, men det er flere ulikheter som vil påvirke hvordan vurderinger kan gjøres og hvordan verktøyene kan brukes. Det marine miljøet er tredimensjonalt med store dyp og grunne områder, noe som påvirker miljøet. Det er i tillegg storskala, dynamiske systemer med tidevann og strømmer som gjør at sammenhengen mellom områder (connectivity) er annerledes enn på land. Områder som er vanskelig tilgjengelige langt ute i havet eller dypt under overflaten er ikke synlig uten tekniske hjelpemidler, og kan være vanskeligere å vurdere enn områder på land. Områdene er også vanskeligere tilgjengelig for kartlegging og overvåking, og det å skaffe informasjon er mer kostbart. Det er derfor ofte mindre informasjon tilgjengelig om marine områder sammenlignet med de terrestriske, dvs. områder på land. Det er normalt færre aktiviteter og dermed færre påvirkningsfaktorer i havområdene enn på land, i ferskvann og i de mer kystnære marine områdene. For terrestriske, ferskvanns- og kystnære marine områder er trusselbildet dessuten mer sammensatt, ved at det i stor grad er knyttet til påvirkninger fra flere sektorer. Annex V i CBD-vedtaket fra 2018 beskriver noen av disse poengene, og dette må også ligge til grunn når OECM i marine områder skal vurderes.

3 Kriterier fra Biomangfoldkonvensjonen for å identifisere OECM og vurderinger for bruk av kriteriene

CBD-kriteriene skal i utgangspunktet kunne brukes for vurderinger av alle områder som kan kvalifisere som OECM, med en struktur som går fra overordnede hovedkriterier A-D og videre med mer beskrivende underkriterier til disse. Den "universelle utformingen" gjør at det er uklarheter rundt anvendelsen eller ulik forståelse av kriteriene. I dette kapittelet diskuteres forståelse av kriteriene sammen med anbefalinger for hvordan kriteriene kan tolkes. Konklusjonene/anbefalingene som er gitt her utelukker ikke at det er flere momenter i kriteriene som må tas med i vurderinger. En detaljert oversikt over CBD-kriteriene og delkriterier finnes i vedlegg 1.

For at et tiltak skal kunne betegnes som OECM må følgende overordnede kriterier være møtt:

- A** -Området er ikke anerkjent som et verneområde.
- B** -Området er regulert, forvaltet og geografisk definert.
- C** -Området oppnår vedvarende og effektiv *in situ* bevaring.

I tillegg er det et kriterium D, som iht. for eksempel Verdens naturvernunion (IUCN) ikke trenger å være oppfylt for at området skal kvalifisere som OECM:

- D** -Området understøtter tilhørende økosystemfunksjoner og tjenester, mm.

Kriterium A Områder som rapporteres som OECM skal **ikke være verneområder**⁷. I Norge rapporteres områder som er vernet etter naturmangfoldloven (marine verneområder, nasjonalparker, naturreservater og landskapsvernområder med dyrelivsfredning/plantelivsfredning), eller svalbardmiljøloven og lov om Jan Mayen som verneområder (MPA). Ved beregning av marine arealer for rapportering av OECM er det nødvendig å "trekke fra" arealer som overlapper med MPA. Her kan vi for eksempel bruke Arealverktøyet for å synliggjøre hvilke områder som gjenstår, ved å legge kartlag over hverandre og ekskludere områdene som omfattes av vern (se figur 1).

- Kriterium A er et absolutt krav.

Kriterium B Området skal være **regulert og forvaltet og geografisk avgrenset**. Dette inkluderer at det er en legitim forvaltningsmyndighet for området, forvaltningen skal foregå så det oppnås positive og varige bidrag til bevaring av biologisk mangfold. Relevante interessenter skal være involvert i forvaltningen, og det skal være basert på et forvaltningssystem som bidrar til *in situ* (på stedet) bevaring av biologisk mangfold i tråd med en adaptiv økosystemtilnærming.

Drøfting og veiledning til bruk av kriteriet:

Geografisk avgrensing etter dette kriteriet kan være gjennom forskrift hvor grenser for området er definert, men kan også være gjennom forvaltningsrammer som er klart geografisk avgrenset. Her kan det være uklart hvor aktivt forvaltet et område skal være for å oppnå positiv og langsiktig bevaring. Det må gjøres en vurdering av om reguleringen av/forvaltning i området er tilstrekkelig til å ivareta biodiversiteten i området.

Spørsmålet om hva som skal til for at et område ikke er relevant som OECM pga. annen aktivitet som kan forringe verdiene, kan besvares ved å se til områdene hvor det faktisk

⁷ Verneområder har bevaringsformål som utgangspunkt, mens et OECM skal levere effektiv og varig bevaring av biodiversitet (uavhengig av formålet med områdereguleringen).

foregår aktivitet (se Figur 5). I Arealverktøyet⁸ finnes en del informasjon om eksisterende og planlagt aktivitet som kan sees sammen arealet som dekkes av et mulig OECM-område. Dette er viktig grunnlagsinformasjon når det skal vurderes om kriterium B er oppfylt for et gitt tiltak.

Det er en forutsetning for å oppfylle OECM-kriteriene at effekten av et tiltak ikke forringes av at andre aktiviteter pågår i området. Under kriterium B beskrives dette gjennom delkriterier som peker på at forvaltning skal skje gjennom samarbeid mellom relevante myndigheter/organisasjoner der det er behov for å håndtere trusler kollektivt. Områder kan være regulert ift. aktiviteter som det er lite sannsynlig at faktisk vil foregå der. Det kan i slike tilfeller stilles spørsmål ved om reguleringen faktisk bidrar til bevaring av biologisk mangfold. Vi må i vurderingene sikre at ikke bruk av betegnelsen OECM bidrar til "grønnvasking" ved at vi teller med arealer hvor det i praksis ikke er et bidrag til effektiv bevaring. Her må også kriterium C (om samla vurdering av påvirkning på naturen fra ulike aktiviteter) vurderes, med hensyn til hva som kan aksepteres av aktivitet uten at biodiversiteten forringes.

Kriterium C Forvaltningstiltaket oppnår varige og effektive bidrag til *in situ* bevaring av biologisk mangfold. Delkriteriene omfatter at tiltaket er effektivt ved at det bevarer biologisk mangfold og kan adressere nye påvirkninger, er bestandig over tid, bidrar til *in situ* bevaring og identifiserer viktige egenskaper ved det biologiske mangfoldet, og har ordninger for informasjon og overvåkning.

Drøfting og veiledning til bruk av kriteriet:

For at et område skal kvalifisere som OECM er det ikke nok at påvirkning fra en aktivitet begrenses, dersom det er andre aktiviteter med negative konsekvenser for biologisk mangfold innenfor det samme område. I gjennomgangen som er gjort i HI-rapport 2023-45 legges det til grunn at områder som er stengt for en aktivitet som vil påvirke biologisk mangfold, kan kvalifisere som OECM. Denne vurderingen er et godt utgangspunkt, men det må i tillegg vurderes om det er andre aktiviteter i områdene som gjør at hele eller deler av områdene ikke kvalifiserer (se også kriterium B).

Området skal være forvaltet slik at det gir positiv og **langsiktig bevaring (kriterium C1 og C2)**. Langsiktighet kan ivaretas gjennom forskrift hvor det ikke er definert en sluttdato. Tiltak kan også være avgrenset gjennom andre virkemidler; i forvaltningsplanene for havområdene er det definert rammer for petroleumsaktivitet som er knyttet til spesifikke arealer. Uansett vil rammer for aktivitet som har til hensikt å unngå påvirkning på miljøverdier ha en positiv effekt, og slike rammer vil kunne være et godt bidrag til forvaltningstiltak i et OECM. For å vurdere om arealer som omfattes av rammer for aktivitet

⁸ [Arealverktøy for forvaltningsplanene \(barentswatch.no\)](https://barentswatch.no)

kan defineres som OECM er det behov for en grundig gjennomgang av de enkelte rammene ift. OECM-kriteriene.

In situ bevaring krever at naturverdiene i området blir ivaretatt. Det ligger også en forventning om at omfanget av egenskaper for biologisk mangfold som området anses som viktig for, er identifisert, det vil si at det er nødvendig med en viss kunnskap om verdiene i området. I kriteriene **(C3) om viktige områder for naturmangfold**, står det at det forventes å inneholde beskrivelse av hele bredden av biologisk mangfold som gjør at området er vurdert som viktig (f.eks. samfunn som består av sjeldne eller truede arter, representative naturlige økosystemer, arter med begrenset utbredelse, områder som leverer kritiske økosystemfunksjoner og tjenester, samt områder som er viktige for å skape økologisk sammenheng mellom områder). Hva som er tilstrekkelig informasjon, må vurderes i forbindelse med de konkrete områdene.

Kriterium C3 har mange sammenfallende tema som EBSA-kriteriene, og vi mener derfor at forskernes beskrivelser av Særlig verdifulle og sårbare områder (SVO) og miljøverdiene er en god kunnskapsstøtte for bruk i vurderingene av områder som kan kvalifisere ift. kriterium C3 for OECM. Vurdering av miljøverdier i norske havområder (Rapport fra havforskningen 2021-26) er oppdatert i 2021⁹. Beskrivelsene av miljøverdier er grunnlag for at det foreslås reviderte SVO, og områdene er beskrevet som viktige basert på kriterier fra CBD. Kriteriene er utviklet for å beskrive økologisk og biologiske viktige områder (EBSA): unikhhet/sjeldenhet, livshistorisk viktige områder, viktighet for truede eller nedadgående arter og/eller habitater, sårbarhet, skjørhet, følsomhet eller lav restitusjonsevne, viktighet for biologisk produktivitet, viktighet for biologisk mangfold og naturlighet. Dette er et godt kunnskapsgrunnlag som også er tilgjengelig på kart, og kartene kan sees for eksempel i Arealverktøyet.

Verdens naturvernunion (IUCN) har utarbeidet veiledning¹⁰ der det er beskrevet behov for overvåking inkludert dokumentasjon av biologiske verdier.. I havområdene hvor kunnskapsinnhenting er vanskelig og dyr, hvor det er få aktiviteter som pågår og man har god oversikt over aktiviteter som kan påvirke biologisk mangfold, kan det være aktuelt å ha lavere krav til dokumentasjon. Man må imidlertid være sikker på at oversikten over pågående aktivitet faktisk er god nok til å kunne si noe om aktiviteten som kan påvirke verdien. Gjennom forvaltningsplanarbeidet og vannforskriften pågår overvåking/vurdering på et overordnet nivå som kan bidra til å oppfylle kriterium C3, og kriterium **C4 om kunnskap og overvåking**.

Kriterium D om assosierte økosystemfunksjoner og tjenester og andre relevante verdier (kulturelle, spirituelle, sosioøkonomiske og andre lokalt relevante verdier) trenger ikke å

⁹ Særlig verdifulle og sårbare områder (SVO) i norske havområder - Miljøverdi | Havforskningsinstituttet (hi.no)

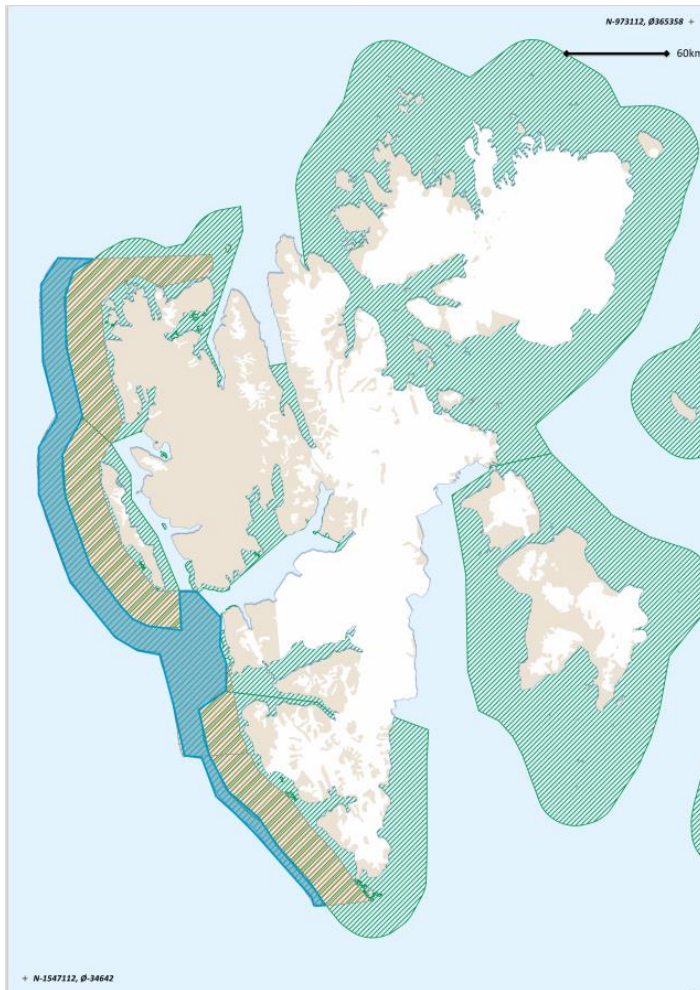
¹⁰ PATRS-003-En.pdf (iucn.org)

være oppfylt for at området skal kvalifisere som OECM. Hensikten med å kartlegge disse verdiene er å stadfeste om de er godt nok vurdert i forvaltningen av områdene. (bla. fra IUCN-metode for å identifisere OECM)¹¹.

Oppsummering av noen tolkninger knyttet til kriteriene

- For å opprettholde integriteten til OECM må et tiltak faktisk kunne begrense en aktivitet som ellers kunne ha foregått i området (kriterium B).
- Varig og effektiv – tiltak må fortrinnsvis være uten sluttdato, evt. av en karakter som sannsynliggjør at det er varig. Jf. Rammer i stortingsmeldinger som ligger fast over tid (kriterier B og C).
- Områder avgrenses basert på kunnskap om miljøverdi som vurdert i HI-rapport om SVO – Miljøverdier, og annen tilgjengelig kunnskap (underkriterier C3 og C4).
- Områder kan videre avgrenses basert på kunnskap om aktivitet, der endel informasjon finnes i Arealverktøyet og hos ansvarlige myndigheter (kriterium C1).

¹¹ [OECMs | IUCN](#)

Figur 1 Avgrensing av området som er regulert og forvaltet gjennom fiskeriregulering (Fiskevernsonen ved Svalbard, oransje skraver) der det ikke er overlapp med verneområdene som går fra fastlandet og ut i kystfarvannet langs vest-Spitsbergen (marine naturvernområder, grønn skraver). Området innenfor den blå linjen/polygonet (ca 7 000 km²) kan være utgangspunkt for OECM, men det må gjøres en vurdering av eventuelle andre reguleringer og aktiviteter som kan påvirke biologisk mangfold og bevaringseffekten, f.eks. skipstrafikk og turisme. Eksemplet her er kun en illustrasjon, og for arealberegninger og rapportering av OECM må polygonet bestemmes mer nøyaktig. Kilder: Arealverktøyet, Fiskeridirektoratet.

4 Overordnet prosess og helhetsvurdering

Et helhetlig system av MPA og OECM skal etableres og vurderes. For MPA følges prosesser i naturmangfoldloven og andre lover som gir hjemmel til tverrsektorielt vern. For å identifisere OECM må det gjennomføres en prosess hvor områder vurderes iht. kriteriene som beskrevet i kapittel 3. I denne prosessen må man:

- a) identifisere arealbaserte tiltak som er effektive for å bevare biologisk mangfold jf. kriterium B, og det kan være ett eller flere tiltak i det samme området (man kan se dette som et brutto-område).

- b) identifisere områder som er særlig viktig for naturmangfold og økosystemtjenester innenfor arealet i a) jf. C3 – området (innenfor brutto-området) som er aktuelt som OECM avgrenses.
- c) identifisere eventuelle andre aktiviteter som motvirker bevaringseffekten som tiltaket i a) har innenfor området som fremkommer av b).

Området man kommer frem til gjennom a-c avgrenses geografisk og danner utgangspunkt for å rapportere et OECM. Området skal ikke være MPA så eventuelt overlapp må trekkes fra. Man også må vurdere områdene opp mot de resterende kriteriene for eksempel hva som finnes av overvåking (kriterium C4).

For å vurdere måloppnåelse for mål 3 i Naturavtalen må det gjøres en helhetlig gjennomgang av MPA og OECM og vurdere om man når målet om økologisk representative og godt sammenhengende systemer og hvis ikke, hva som mangler. Foreløpig er det for tidlig å gjøre denne vurderingen. For arealene innenfor 12 nautiske mil pågår det et systematisk arbeide med å etablere representativt vern etter naturmangfoldloven basert på anbefalinger fra Rådgivende utvalg for marin verneplan. De 36 områdene som ligger i anbefalingen, utgjør til sammen et godt balansert utvalg av undersjøisk natur selv om noen mangler er påpekt. For korallområdene som er beskyttet etter havressursloven er formålet å beskytte representative korallområder mot ødeleggelse som følge av fiskeriaktivitet. Utenfor territorialfarvannet er det ikke gjennomført noe systematisk arbeid med sikte på representativ bevaring bortsett fra beskyttelse av korallrev.

5 Vurderinger av områder med sektorreguleringer som OECM

5.1 Fiskerireguleringer

Det har vært jobbet mye med å vurdere områder med fiskerireguleringer som OECM¹² gjennom bla. regionale fora som det Internasjonale havforskningsrådet (ICES)¹³, North East Atlantic Fisheries Commission (NEAFC)¹⁴ og Northwest Atlantic Fisheries Organization (NAFO)¹⁵. Årsmøtet i NEAFC har nylig oppnådd konsensus om å anerkjenne områder som er stengt for bunntråling (i NEAFC Regulatory Area) som OECM^{16,17}. Dette er områder som er vurdert som sårbare etter kriterier fra FAO, som har mange likheter med EBSA kriteriene "Vulnerable Marine Ecosystems (VME)". NAFO har i 2023 vedtatt at områder stengt for

¹² [Frontiers | OECMs in marine capture fisheries: Key implementation issues of governance, management, and biodiversity \(frontiersin.org\)](https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fmars.2021.711111/full)

¹³ [What are "Other effective area-based conservation measures" and how can they be identified? \(ices.dk\)](https://www.ices.dk/news-and-events/other-effective-area-based-conservation-measures)

¹⁴ [North-East Atlantic Fisheries Commission | Managing Fisheries in the North-East Atlantic \(neafc.org\)](https://www.neafc.org/Managing-Fisheries-in-the-North-East-Atlantic)

¹⁵ [Home \(nafo.int\)](https://www.nafo.int/)

¹⁶ [AM-2023_Press-statement.pdf \(neafc.org\)](https://www.neafc.org/AM-2023-Press-statement.pdf)

¹⁷ [Consensus on Key Fisheries Conservation Measures Reached at NEAFC \(thefishingdaily.com\)](https://www.thefishingdaily.com/news/consensus-on-key-fisheries-conservation-measures-reached-at-neafc/)

bunnfiske på undersjøiske fjell¹⁸ og flere Vulnerable Marine Ecosystems (VME)-områder for svamp kan sendes til CBD-sekretariatet og til UNEP for å inkluderes i databasen som OECM.

Noen fiskeritiltak dekker arealer med store dyp som i liten grad blir brukt til fiskeri. For å unngå en uthuling av OECM-begrepet er det viktig å avgrense OECM til de arealene hvor aktiviteten som kan påvirke bunnhabitatene faktisk blir begrenset av reguleringen. I NEAFC diskuteres det hvordan de skal forholde seg til eventuell avgrensing av OECM der det er reguleringer som begrenser bunntål, men hvor det er lite sannsynlig at den regulerte aktiviteten faktisk vil foregå. Resultatene fra dette er relevant for å se på eventuelle avgrensinger av OECM også i norske områder. NEAFC sitt aktive arbeid med å beskytte marine økosystemer fra mulige negative effekter fra fiskeri er utgangspunkt for at det er inngått en Memorandum of Understanding (MoU) mellom NEAFC og OSPAR om samarbeid og koordinering av innsats rundt områder utenfor nasjonal jurisdiksjon i Nordøst-Atlanteren¹⁹.

I rapport fra HI og Fiskeridirektoratet i 2023²⁰ om norske fiskeriforvaltningstiltaks bidrag til bevaring av natur er det gjort en systematisk gjennomgang av hvordan områder omfattet av ulike arealbaserte fiskeritiltak møter OECM-kriteriene fra CBD med utgangspunkt i reguleringene. De naturvitenskapelige vurderingene knyttet til hvert enkelt reguleringstiltak er gjort av forskere ved HI. Rapporten gir en grundigere dokumentasjon og vurdering av de ulike regelsettene enn det som er gjort tidligere. Vurderingene er utdypet med grunnlag i ny kunnskap som er tilgjengelig siden forrige vurdering i 2020, og det er laget en kartløsning for å vise utstrekning av regelsettene²¹. Hovedkonklusjonen er at det er flere reguleringer i norske fiskerier som bidrar til bevaring av natur og biologisk mangfold, ved at de begrenser påvirkninger fra fiskeriene på natur.

I arbeidet er det tatt utgangspunkt i at *"Det følger ikke av 2018-vedtaket i CBD at alle delkriteriene må være oppfylt for at området skal kunne identifiseres som OECM og det er her anlagt en skjønsmessig tilnærming."* Det fremgår ikke så tydelig hva som må vurderes eller hvor mye informasjon man må ha om et område for å identifisere det som OECM.

I rapporten fra HI og Fiskeridirektoratet trekkes det frem at *"Vi har ikke gjort vurdert om og i tilfelle hvordan en eventuell OECM bidrar til å oppfylle naturavtalens bevaringsmål utover det som handler om prosentmålet, jfr. kvalitetskravene som stilles opp"*. For at OECM skal bidra til å oppfylle målkravene, er det viktig at områdene er økologisk representative og godt sammenhengende. Områdene må inneholde viktige miljøverdier, og det må ikke pågå

¹⁸ [Meeting Proceedings of the Commission 01 September 2022-31 August 2023 \(nafo.int\)](https://nafo.int/Meeting-Proceedings-of-the-Commission-01-September-2022-31-August-2023)

¹⁹ [OSPAR/NEAFC Collective Arrangement | North-East Atlantic Fisheries Commission](https://ospar.org/collective-arrangement-north-east-atlantic-fisheries-commission)

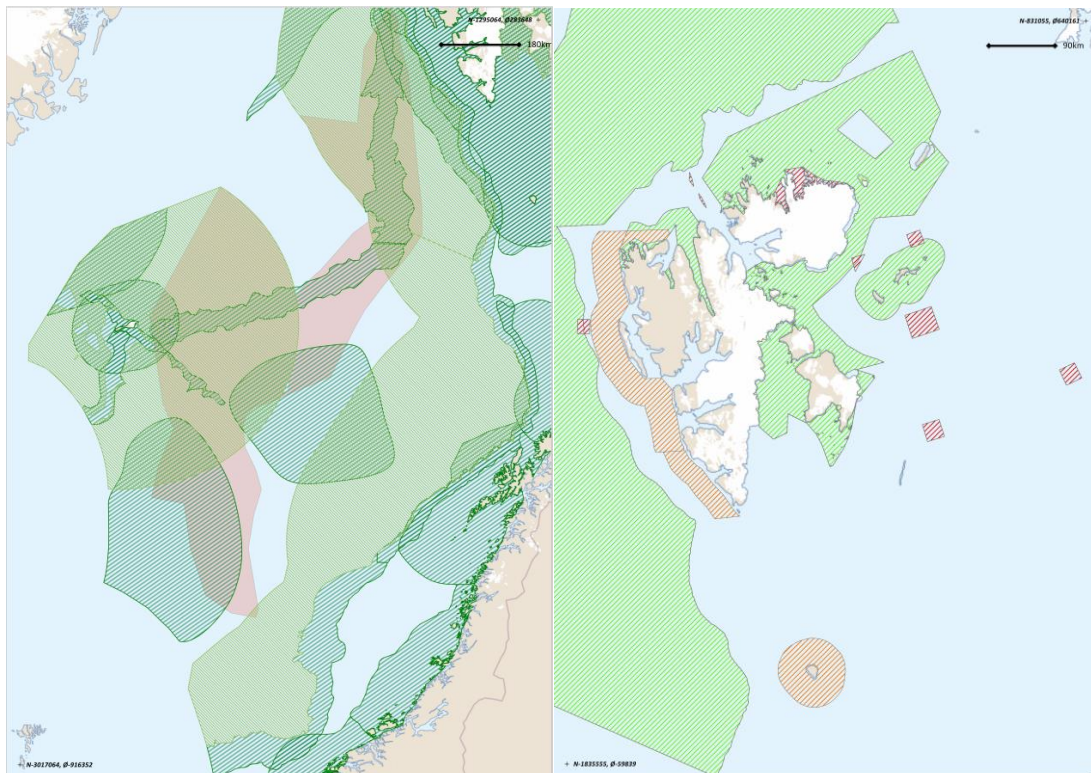
²⁰ [Other Effective Area-based Conservation Measures – OECMs: Andre effektive arealbaserte bevaringstiltak | Havforskningsinstituttet \(hi.no\)](https://hi.no/havforskning/area-based-conservation-measures-oecms)

²¹ [Vurdering av fiskerireguleringer - Oversikt \(fiskeridir.no\)](https://fiskeridir.no/vurdering-av-fiskerireguleringer-oversikt)

annen aktivitet som påvirker miljøverdiene og dermed begrenser bevaringseffekten av fiskeritiltakene. Vurderingene av disse aspekten må gjennomføres før det kan besluttes om arealene møter OECM-kriteriene.

I rapporten er miljøverdier beskrevet på et overordnet nivå for flere av områdene, men de konkrete arealene som inneholder viktige miljøverdier er ikke avgrenset. Avgrensing av OECM-områder må vurderes i hvert enkelt tilfelle, og for å fokusere på områder som man vet er viktige for naturmangfold, så kan områder sees sammen med SVO og utbredelse av miljøverdier (Figur 2) eller annen tilgjengelig informasjon. De store områdene som er beskyttet mot bunntråling (for eksempel reguleringen "beskyttelse av sårbare bunnhabitater") er ansett som godt forvaltet gjennom fiskerireguleringer, slik at de bidrar til vedvarende og effektiv bevaring av biomangfold. Det er imidlertid ikke gjort vurderinger av om det er spesifikke arealer innenfor reguleringsområdet som er viktige for miljøverdier, eller hvorvidt annen aktivitet i områdene kan påvirke/motvirke effekten av fiskerireguleringene.

Videre er vurderingene gjort ut fra et fiskeriforvaltningsperspektiv, og det er ikke gjort systematisk gjennomgang av eventuelle andre aktiviteter eller reguleringer/rammer som kan påvirke/motvirke bevaringseffekten av fiskerireguleringene. Fordi noen av reguleringene omfatter svært store områder så kan det være vanskelig å svare ut kriteriene mht. forvaltning og overvåking, og ha god nok bakgrunnskunnskap om biologisk mangfold og påvirkning. Det gjelder for eksempel "beskyttelse av sårbare bunnhabitater", som dekker store arealer hvor kunnskapen er varierende. Det er også noe overlapp med petroleumsaktivitet. Her vil det også være sammenfall med områdene som nå åpnes for havbunnsmineralvirksomhet, og det må tas med i en samlet vurdering av aktivitet og avgrensning av OECM innenfor områdereguleringen (Figur 2). For flere av områdene er det imidlertid lite annen aktivitet som påvirker, samtidig som kunnskapen om områdene er relativt god (bla. med grunnlag i SVO-beskrivelser) sånn at områdene kan defineres som OECM.

Figur 2 venstre: Beskyttelse av sårbare bunnhabitat gjennom fiskeriregulering (lysegrønn skravering) og overlapp med foreslått SVO (mørkegrønn skravering) som gir kunnskapsgrunnlag for å beskrive miljøverdier i reguleringsområdene. Foreslått åpningsområde for havbunnsmineralvirksomhet (ref. Meld. St. 25 (2022–2023), rosa felt) er lagt til for å vise hvordan flere kilder til informasjon om naturmangfold og aktiviteter kan settes sammen lag-på-lag og støtte OECM-vurderingene. Høyre: Områder ved Svalbard som ikke er åpne for fiske med bakgrunn i ulike reguleringer: Nytt fiskeområde (grønn skravering), stengte områder (rød skravering) og Forbudsområde (oransje skravering). Ved OECM-vurdering skal ulike reguleringsområder vurderes hver for seg, og der det er overlapp med verneområder så må sammenfallende arealer trekkes fra. Kilder: Arealverktøyet, Fiskeridirektoratet, Sokkeldirektoratet.

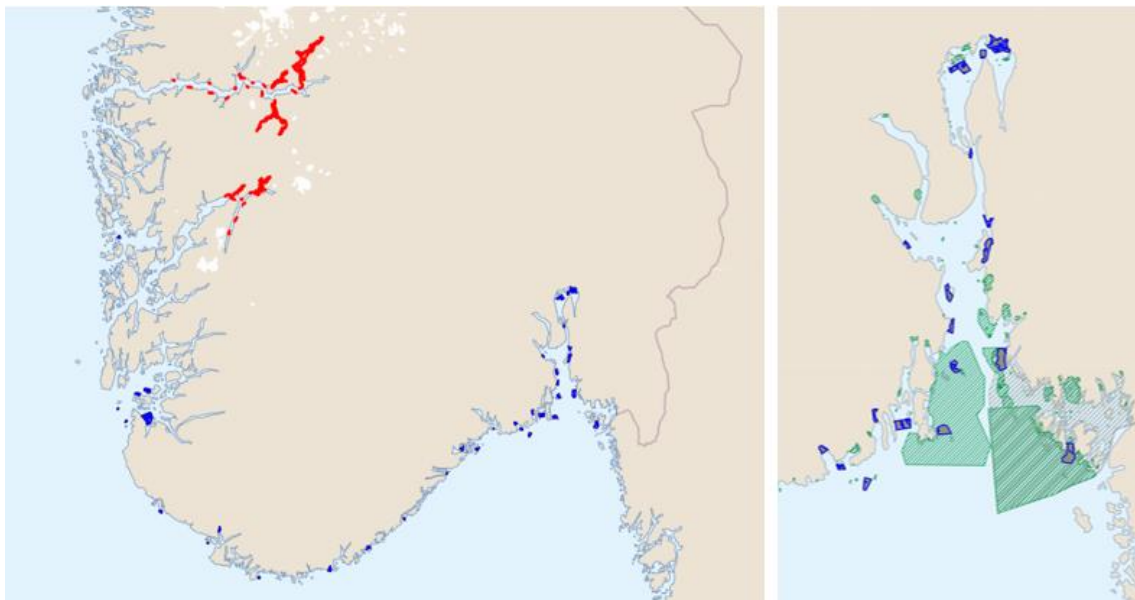
5.2 Konklusjoner som gjelder områder med fiskerireguleringer

Vi har i denne rapporten trukket frem de reguleringene som er vurdert i HI-apporten som aktuelle som OECM. De resterende reguleringene som er vurdert i HI-rapporten blir ikke kommentert her fordi de enten ikke oppfyller kriteriene og dermed ikke er aktuelle som OECM i det hele tatt eller at de ikke oppfyller kriteriene uten at det gjøres endringer i reguleringene, eller eventuelt er behov for bedre informasjonsgrunnlag.

Områder som møter OECM-kriterier er **fredningsområder for hummer** som: 1) har de strengeste restriksjonene i forskriften, 2) ikke har varighetsdato i forskriften, og 3) ligger utenfor områder som anerkjennes som verneområder (Figur 3). Videre kan områder innenfor **Forbud mot fiske i Fiskevernsonen og territorialfarvannet rundt Svalbard vurderes som aktuelle som OECM**, men her må overlapp med verneområder trekkes fra

arealet (Figur 1). I tillegg må det identifiseres områder som er særlig viktig for naturmangfold og økosystemtjenester innenfor arealet jf. C3 og identifisere eventuelle andre aktiviteter som motvirker bevaringseffekten som tiltaket har innenfor området.

Når det gjelder reguleringen "**beskyttelse av sårbare bunnhabitat**" dekker dette store arealer. I § 5 i reguleringen er det innført forbud mot fiske med bunnredskaper i 10 utvalgte områder (Figur 2). Bakgrunnen for stenging er at områdene ut fra tilgjengelig kunnskap inneholder forekomster av sårbare arter og habitater, og at det ikke eller bare i liten grad har vært fisket i dem tidligere. Deler som overlapper med verneområder, må trekkes fra. For de resterende delene av arealet må det identifiseres områder som er særlig viktig for naturmangfold og økosystemtjenester innenfor arealet jf. C3 og identifisere eventuelle andre aktiviteter som motvirker bevaringseffekten som tiltaket har innenfor området.

Figur 3 Hummerfredningsområdene er ulikt regulert innenfor forskriften om fredningsområder for hummer. Områdene i gruppe 1 (blå polygoner) omfatter ca. 128,5 km² og er aktuelle som OECM, mens de andre områdene som er noe mindre strengt regulert (røde polygoner) kan vurderes dersom reguleringen endres til strengere nivå. Når områdene i gruppe 1 er skilt ut geografisk, så må det også gjøres en revisjon av områder som overlapper med MPA (grønn skravering til høyre, grå skravering er områder listet i marin verneplan som ikke er i prosess) og trekke fra disse ved rapportering. Videre må det også gjøres en vurdering av om det foregår aktivitet i områdene som kan forringe bevaringseffekten, og fordi områdene ligger spredt i ulike områder langs kysten så er det viktig at områdene vurderes hver for seg. Kilder: Arealverktøyet, Fiskeridirektoratet, Miljødirektoratet.

Tabell 1 gir oversikt over konklusjoner på arealer som kvalifiserer som OECM. Tabellen viser kort vurdering ift. kriteriene A-C og kommentarer om hva som eventuelt må gjøres videre for å kunne avgrense endelig OECM. Kriterium D om assosierte økosystemfunksjoner og tjenester og andre relevante verdier (kulturelle, spirituelle,

sosioøkonomiske og andre lokalt relevante verdier) er ikke tatt med i sammenstillingen fordi det ikke er nødvendig at det blir møtt. For fiskerireguleringene vises det for øvrig til Rapport fra havforskningen 2023-45 for nærmere utdyping av bakgrunn.

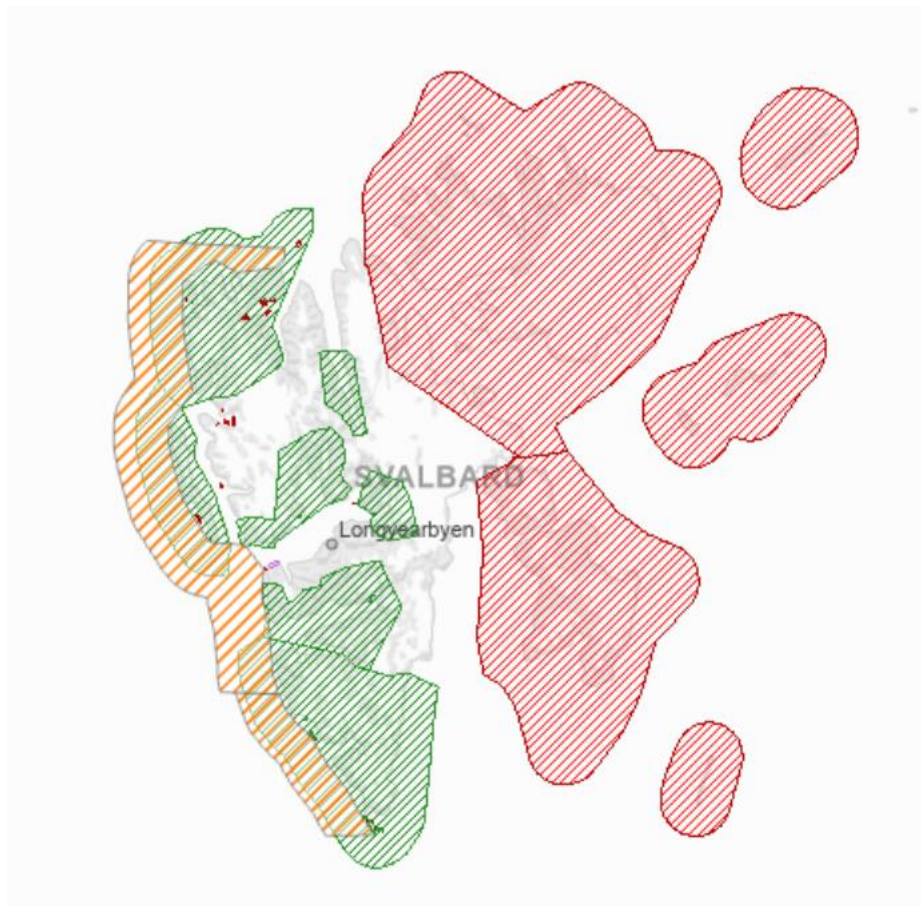
Tabell 1 Områder med fiskeritiltak som helt eller delvis kvalifiserer som OECM, og beskrivelse av hva som må gjøres for å fullføre arbeidet med å avgrense områdene til konkrete arealer.

Område	Konklusjon	Kriterier som møtes helt eller delvis	Hva må gjøres videre?
Fredningsområder for hummer som: 1) har de strengeste restriksjonene i forskriften; 2) ikke har varighetsdato i forskriften; 3) ligger utenfor områder som rapporteres som marine verneområder, (dvs. gr. 1 ²² , se Figur 3)	Kvalifiserer som OECM	A -de områdene som ligger innenfor verneområder tas ikke med ved rapportering som OECM B -avgrenset med forskrift, legitim forvaltningsmyndighet, begrenser fiskeriaktivitet som ellers kunne ha foregått i området C -varig forskrift, har dokumentert effekt på målarten og andre arter. Basert på ekspertvurderinger møter områdene kriteriene om informasjon og overvåking.	Resterende hummerfredningsområder kan defineres som OECM dersom de blir like strengt regulert.
Svalbard – forbud mot fiske i Fiskevernsonen og territorialfarvannet (Figur 2)	Deler av området kan kvalifisere som OECM	A -arealer som overlapper med verneområder tas ikke med ved rapportering som OECM B -avgrenset med forskrift, legitim forvaltningsmyndighet, begrenser aktivitet som ellers kunne ha foregått i området	Avgrense områder basert på kunnskap om miljøverdier og aktivitet. Områder som ikke overlapper med verneområder, kan kvalifisere som OECM (Figur 1). Avgrense områdene uten overlapp i kart.

²² [Other Effective Area-based Conservation Measures – OECMs: Andre effektive arealbaserte bevaringstiltak | Havforskningsinstituttet \(hi.no\)](#)

		C -varig forskrift, viktige miljøverdier kjent i området, overlapp med SVO	
Korallrev forbudsområder (Figur 5)	Kvalifiserer som OECM	A -de områdene som overlapper med verneområder tas ikke med ved rapportering som OECM B -avgrenset med forskrift, legitim forvaltningsmyndighet, begrenser aktivitet som ellers kunne ha foregått i området C -varig forskrift, biodiversitet er kjent	Det er noe petroleumsaktivitet i enkelte områder som må vurderes om det motvirker bevaringseffekten. Beskyttelsen kan styrkes i de områdene som kun er vernet mot bruk av redskap som slepes under fiske, ved at forbud mot andre redskap (garn, teine, liner og krokredskap) også innføres ved forskrift.
Beskyttelse av sårbare bunnhabitat (Figur 2)	Deler av området kan kvalifisere som OECM. De delene som omfattes av §5 kvalifiserer som OECM.	A -de områdene som ligger innenfor verneområder tas ikke med ved rapportering som OECM B -avgrenset med forskrift, legitim forvaltningsmyndighet, begrenser aktivitet som ellers kunne ha foregått i deler av området C -varig forskrift, begrenset kunnskap om deler av området, men deler av området overlapper med SVO.	Avgrense områder basert på kunnskap om miljøverdier og aktivitet. Reguleringen omfatter havbunnen, må sees i sammenheng med kunnskapsgrunnlag i det enkelte SVO. Reguleringen beskytter sårbare bunnhabitater mot påvirkning fra bunntråling, men deler av området ligger så dypt at det er lite aktuelt for bunntrål. For arealer hvor bunntrål ikke vil foregå gir reguleringen i praksis ikke en aktiv beskyttelse. Området avgrenses til arealer hvor det faktisk kan foregå bunntråling.

			Deler av området overlapper med område åpnet for mineralutvinning. Det må sikres at dersom det blir aktivitet i området som motvirker bevaringseffekten må dette trekkes fra OECD arealet.
--	--	--	--

Figur 4 Svalbard – forbud mot fiske i fiskevernsonen og territorialfarvann (gul skravering), verneområder nasjonalpark (grønn skravering) og naturreservat (rød skravering): Kilde: Fiskeridirektoratet.

5.3 Andre arealbaserte tiltak enn fiskerireguleringer

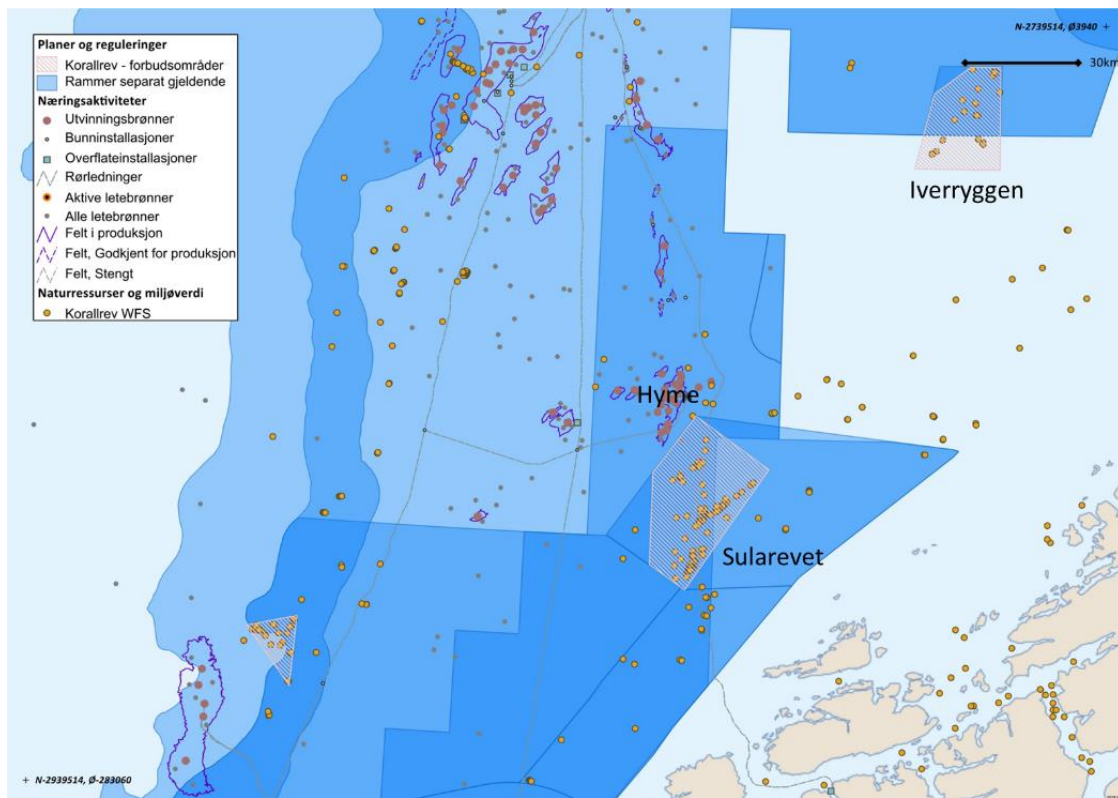
Som beskrevet over, kan det være en styrke at det er flere sektortiltak som virker i det

samme området, men det krever også at man har god oversikt over aktiviteter i området og eventuelle effekter på biologisk mangfold. I en tidligere besvarelse ble det vurdert at det i Lov om petroleumsvirksomhet ikke er reguleringer som er relevant som OECM. Imidlertid er rammer for petroleumsaktivitet gitt i forvaltningsplanene, trukket frem i Meld. St. 29 (2020-2021) som områder som må vurderes om de er relevante som effektive bevaringstiltak. Forutsetninger som må ligge til grunn er at områdene møter kriteriene for OECM, herunder at 1) verdier som gjør at området er viktig, er beskrevet, 2) tiltaket bidrar til langsiktig og effektiv bevaring på stedet og 3) det ikke foregår annen aktivitet i området som påvirker verdiene negativt. Det er også et kriterium at området skal være omfattet av overvåking og forvaltning.

Rammer for petroleumsaktiviteten som er satt i de helhetlige havforvaltningsplanene er politiske bestemmelser som kan videreføres fra melding til melding, hvilket i stor grad er gjort gjennom flere fireårsperioder. Enkelte av rammene har helårlig beskyttelse mot negativ påvirkning fra petroleumsaktivitet, og kan dermed tilfredsstille kriteriet om varighet på tiltak. Flere av rammene er også områdespesifikke, og kan vurderes opp mot kravet om at det skal være geografisk definerte områder.

Innenfor rammene for petroleumsaktiviteten er det områder vi ser kan møte enkelte av kriteriene for OECM, eventuelt sammen med andre reguleringer. Det bør gjøres et grundigere arbeid for å vurdere om det er områdebaserte rammer som tilfredsstiller alle kriteriene for OECM. Eksempler på rammer som kan være relevante for OECM er områdebaserte rammer på korallrevene Sularevet og Iverryggen (Figur 5). I områdene hvor det ikke tillates petroleumsaktivitet vil rammen bidra til direkte beskyttelse av de viktige korallrevene i området. Sularevet er også beskyttet mot bunntråling, og sammen med petroleumsrammer er det et eksempel på hvordan tiltak fra flere sektorer styrker beskyttelsen av viktige miljøverdier ("lag på lag" med reguleringer og rammer) og dermed kvalifisere for OECM. Et annet korallrevområde, Iverryggen, er imidlertid bare delvis omfattet av rammer for petroleumsaktivitet i området som er regulert som forbudssone mht. bunntråling (se Figur 5). Relevante påvirkninger fra eventuelle andre næringer (skipstrafikk, nye næringer som offshore havvind og akvakultur, osv.) må også tas med i en vurdering av samlet aktivitet i områder som vurderes som OECM.

Det er flere typer rammer og noen bidrar til å redusere risiko for påvirkning gjennom for eksempel tidsbegrensninger på leteboring, tidsbegrensning for seismisk aktivitet og aktsomhetskrav ved aktivitet (jf. tobisfelt). Vår vurdering er at det er nyttig å se på om andre reguleringer enn for fiskeri kan bidra til å nå målet om bevaring, men det må gjøres et grundig arbeid med å vurdere hvert område for seg (case by case) opp mot OECM-kriteriene.

Figur 5 Korallrevene Iverryggen og Sularevet er blant de revene som er beskyttet av fiskerireguleringer (rosa skravur) og helt eller delvis er omfattet av rammer i petroleumsindustrien (lyseblå/blå områder). Det pågår aktivitet i områdene, som kan sees i kartet som f.eks. aktive letebrønner og utvinningsbrønner. Iflg. Sokkeldirektoratet så startet produksjonen på Hyme-feltet opp igjen i 2023. Kilder: Sokkeldirektoratet, Fiskeridirektoratet, Arealverktøyet.

5.4 Konklusjoner for andre arealbaserte tiltak

I det videre arbeidet med arealbaserte bevaringstiltak er det viktig at enkelttiltak ikke vurderes isolert, men at det gjøres en samlet vurdering av aktivitet og reguleringer som kan påvirke miljøverdier og bevaringseffekt. I tidligere vurderinger og leveranser fra Miljødirektoratet er det konkludert at det ikke er andre arealbaserte tiltak/reguleringer enn fiskerireguleringer som er relevant når det skal vurderes områder som kan anerkjennes som OECM. Vi vil imidlertid peke på rammer for petroleum som tiltak som er aktuelle å vurdere nærmere (Tabell 2 og Figur 5).

Tabell 2 Rammer for petroleumsvirksomhet iht. forvaltningsplanene for norske havområder og foreløpig vurdering opp mot OECM-kriteriene.

Område	Konklusjon	Kriterier som møtes helt eller delvis	Hva må gjøres videre?
Rammer for petroleum jf. forvaltningsplanene for norske havområder	Det er behov for nærmere gjennomgang av områdene for å konkludere på hvilke rammer/arealer som kvalifiserer for OECM.	A -arealer som overlapper med MPA tas ikke med ved rapportering av OECM B -geografisk avgrenset gjennom forvaltningsplanene C -Overlapp med SVO for mange av områdene.	Rammene fra forvaltningsplanene må vurderes hver for seg fordi de har ulikt innhold mht. tidsavgrensning, virkeområde og strenghet ift. aktivitet.

6 Temaer som er viktige i det videre arbeidet med OECM

OECM er trukket frem som et viktig redskap for å nå nasjonale og internasjonale mål om bevaring av biologisk mangfold. Sammen med MPA kan OECM representere en effektiv tilnærming for å bevare viktige leveområder i et økosystem i rask endring, samt oppfylle målene om å sikre at spesielt områder som er særlig viktige for å ta vare på naturmangfold og økosystemfunksjoner/tjenester blir effektivt bevart og forvaltet. I det videre arbeidet med disse temaene er det derfor hensiktsmessig å se på utviklingen av OECM og MPA i sammenheng.

En grundig gjennomgang av kriteriene og drøfting av uklarheter eller tolkningsspørsmål, avdekker noen temaer som er viktige å se nærmere på i forbindelse med videre arbeide med OECM-vurderinger. I diskusjonen peker vi på noen vurderinger som må gjøres for å sikre at OECM-områder faktisk er basert på kunnskap om og innhold av miljøverdier og

aktivitet. Vi har også sett på konklusjonene knyttet til områder med fiskerireguleringer i HI-rapporten, og har gjort noen ytterligere vurderinger som beskrives her.

6.1 Samla vurdering av påvirkning fra flere aktiviteter og eierskap i oppfølgingen av tiltak

Et spørsmål som har vært trukket frem er hvordan vi kan se ulike reguleringer i området i sammenheng ("lag på lag"). Det at påvirkning fra flere aktiviteter er regulert innenfor et område vil styrke beskyttelsen. Dersom ett tiltak i seg selv ikke er nok til å kvalifisere som OECM, så kan flere tiltak i sum gjøre at området kvalifiseres. Det vil kreve grundig gjennomgang av reguleringene, for å få oversikt over mulige reguleringer som kan bidra til å styrke måloppnåelse ift. bevaring. Dersom det kommer nye aktiviteter til et OECM-område som forringer kvaliteten på verdiene, så kan statusen som OECM bortfalle.

I det videre arbeidet med å utvikle OECM i norsk havforvaltning må vi vurdere hvordan vi kan etablere og ivareta et system i forvaltningen på tvers av sektorer og sikre at det ikke uten videre åpnes for og tillates aktiviteter som direkte undergraver de positive effektene sektorspesifikke tiltak kan ha for bevaring av det biologiske mangfoldet i viktige områder. Det må lages systemer som sier noe om hvem som har ansvar for oppfølging av et OECM-tiltak, og innretning for å fange opp eventuelle arealbruksendringer. Vi ser at det vil bli utfordrende å ivareta et system hvor flere tiltak skal sees i sammenheng, og det må følges opp for å sikre at ikke annen aktivitet undergraver bevaringseffekten. Det må lages retningslinjer for saksbehandling/ oppfølging av OECM som er ferdig vurdert, slik at det er klart hvem som har ansvar for oppfølging. Det kan vurderes om Faglig forum for forvaltningsplanene kan ha en rolle i å se dette på tvers av sektorer gjennom å jevnlig gjennomgå status for og effektivitet av OECM. Tjenesten Arealverktøyet som er utviklet for havforvaltningsplanarbeidet, kan være et egnet verktøy for dokumentasjon, arealanalyser og rapportering av OECM.

6.2 Marine økosystemer i endring og fremtidige tiltak

Det ligger i kriteriene for vurdering av OECM at vi må ha kunnskap om biodiversitet og kvalitet i områder som vurderes. Det ligger også i kriteriene at vi skal kunne følge opp rapporterte områder med tanke på bevaringseffekt og påvirkninger i områder som kan endre seg i fremtiden. Innenfor norske havområder er det noen arealer som er godt kartlagt for eksempel gjennom Mareano (bunnforhold) og andre områder hvor vi har lite informasjon. Generelt er det relativt mye informasjon om/fra norske havområder, som kan gi grunnlag for ekspertvurderinger som kan brukes som en del av beskrivelsen av områdene. Det er dessuten løpende tilførsel av kunnskap som bidrar til å beskrive områdene, og som det er viktig å inkludere i vurderinger. Et enhetlig system for å oppdatere kunnskap som kan vises på kart, vil kunne bidra til både å styrke faglige vurderinger samt formidling. Som en del av kunnskapsgrunnlaget har vi også fagsystemet

for økologisk tilstand²³, der biologisk diversitet er en av sju økosystemindikatorer som brukes for å gjennomføre ekspertvurderingene mht. økologisk tilstand i havområdene. I arbeidet med fagsystemet for økologisk tilstand deles forvaltningsplanområde Barentshavet-Lofoten inn i mindre polygoner basert på hvilke vannsystemer som påvirker de ulike regionene. Det kan bidra til at kunnskapen om biologisk diversitet blir mer sammenfallende med områder som foreslås som OECM (f.eks. fiskevernsonen ved Svalbard) enn beskrivelser på mer overordnet nivå.

I utgangspunktet vurderes OECM fra eksisterende tiltak og området tiltaket gjelder for, med fokus på bevaringseffekt som gjelder for biodiversitet i området i sin helhet. Vi kan også se for oss en mulighet hvor det lanseres kandidatområder ved å identifisere funksjonsområder eller hotspots for viktige miljøverdier i et område. Et eksempel kan være livshistorisk viktige områder for sjøfugler, som reflekterer at de må ha (periodisk) tilgang til områder for næringssøk/overvintring langs kysten og ut i havområdene, i tillegg til næringssøksområder rundt hekkeplassene. De siste årene har vi fått mye ny kunnskap om sjøfuglenes arealbruk gjennom SEAPOP og SEATRACK, og den geografiske avgrensningen av viktige leveområder kan delvis (og i økende grad) kartfestes relativt nøyaktig. Krav til kunnskapsgrunnlag og forvaltning i vurdering av potensielle OECM kan også vurderes opp mot havforvaltningsplan-arbeidet og SVO-miljøverdiene, der bla. sjøfugl er en viktig miljøverdi. Videre i OECM-vurderingen er det spørsmål om regulering er på plass i området, og i noen tilfeller kan det være sektorreguleringer på plass (f.eks. beskyttelse etter havressursloven eller rammer for petroleumssektoren). For områder som vurderes som svært viktige å beskytte, men som ikke er regulert eller forvaltet innenfor dagens system, så kan det vurderes å etablere en oversikt over områder som kan få beskyttelse gjennom etablering av bevaringstiltak som bl.a. OECM (kandidatområder).

7 Konklusjoner

Andre effektive arealbaserte bevaringstiltak (OECM) kan være viktige som bidrag til at områder som er særlig viktige for naturmangfold og økosystemfunksjoner og tjenester blir effektivt bevart og forvaltet. Det er imidlertid viktig å dokumentere at områdene som kvalifiserer som OECM faktisk har de kvalitetene som er nødvendig.

Basert på vurderinger av kriteriene (som beskrevet i kap. 3) og med utgangspunkt i reguleringene som er vurdert i Rapport fra Havforskningen 2023-45, så kan arealer innenfor følgende regulering rapporteres som OECM

- "Fredningsområder for hummer" som: 1) har de strengeste restriksjonene i forskriften; 2) ikke har varighetsdato i forskriften; 3) ligger utenfor områder som rapporteres som MPA, (dvs. Gr. 1).
- "Korallrev forbudsområder" (for noen områder hvor det er petroleumsaktivitet må

²³ [Finner tydelige endringer i økosystemene i Nordsjøen og Skagerrak | Havforskningsinstituttet \(hi.no\)](https://hi.no)

det vurderes om det er aktivitet som ikke er forenelig med OECM).

For arealer innenfor følgende tiltak er det behov for videre vurderinger:

- "Svalbard – forbud mot fiske i Fiskevernsonen og territorialfarvannet". Det er behov for å avgrense ift. kunnskap om det er annen aktivitet som motvirker bevaringseffekten og om miljøverdier (bla SVO-beskrivelser).
- "Beskyttelse av sårbare bunnhabitat". Det er behov for å avgrense ift. tilstedeværelse om viktige miljøverdier (bla SVO-beskrivelser), og kunnskap om det er annen aktivitet som motvirker bevaringseffekten og vurdering av hvilke arealer innenfor reguleringen som ikke er aktuelle for bunntrål.

Arealer som overlapper med MPA må alltid trekkes fra ved rapportering av OECM. For alle rapporterte OECM er det nødvendig å følge utvikling når det gjelder aktiviteter som kan motvirke bevaringseffekten.

Når det gjelder andre arealbaserte tiltak enn for fiskeri ser vi at det er flere rammer for petroleumsaktivitet fra havforvaltningsplanene som kan bidra til å styrke forvaltningen i disse områdene, slik at flere områder møter OECM-kriteriene. For disse er det behov for å gjøre et grundig arbeid for å vurdere om det er områdebaserte rammer som tilfredsstiller alle kriteriene.

Vedlegg 1 - CBD kriterier for OECM

Vurderingskriteriene for identifisering av andre effektive bevaringstiltak/OECM (fra CBD/COP/DEC/14/8) er oversatt til norsk og listet i tabell. I kolonne "Forvaltningsstøtte" har vi gitt noen eksempler på oppklaringer eller kilder til nødvendig informasjon som kan støtte vurderingene av et område.

CBD-kriterier (ref. CBD/COP/DEC/14/8)	Begrunnelse (ref. Annex III.B to Decision 14/8)	Forklaringer og forvaltningsstøtte
A. Området er ikke et marint verneområde (MPA), nasjonalpark eller naturreservat		
A1 Ikke et verneområde	☐ Området er ikke anerkjent eller rapportert som et verneområde (marint verneområde, nasjonalpark, naturreservat og landskapsvernområde med dyrelivsfredning/plantelivsfredning) [MPA] eller inngår i et MPA; det kan ha blitt etablert for en annen funksjon.	Absolutt kriterium, kan ikke fravikes. Ved evt. overlapp i areal, så trekkes MPA-arealer fra OECM-arealet for rapportering.
B. Området er administrert og forvaltet		
B1 Geografisk definert område	☐ Størrelse og område/areal er beskrevet, i tre dimensjoner der hvor det er relevant. ☐ Området er tydelig avgrenset og grensene er beskrevet.	Finnes f.eks. i forskrifter/Lovdata.no, beskrives med koordinater eller vises i kart.
B2 Legitim administrativ (forvaltnings)myndighet	☐ Området forvaltes av myndighet med ansvar som tilsier at <i>in situ</i> bevaring av biologisk mangfold oppnås gjennom tiltaket som vurderes. ☐ Forvaltning gjennom urbefolknings styresett	Tiltak kan være områdereguleringen gjennom forskrift eller andre arealbaserte tiltak
		Forhold knyttet til urbefolkning eller lokalsamfunn vurderes der det er relevant

	skjer i henhold til internasjonale konvensjoner og nasjonale regler. ☐ Forvaltningen av området gjenspeiler rettighetshensyn som er vedtatt i konvensjonen om Biologisk mangfold. ☐ Forvaltning skjer gjennom en enkelt forvaltningsmyndighet og/eller organisasjon, eller gjennom samarbeid mellom relevante myndigheter og gir mulighet for å håndtere trusler kollektivt.	Gi beskrivelse av hvem som er legitim myndighet til å sette inn arealbaserte forvaltningstiltak, hvilke trusler mot biodiversitet som finnes i området og hvordan truslene håndteres/forvaltes.
B3 Forvaltet	☐ Forvaltet på måter som oppnår positive og varige effekter for bevaring av biologisk mangfold. ☐ Relevant forvaltningsmyndighet er identifisert og involvert i forvaltningen. ☐ Et forvaltningssystem er etablert som bidrar til å opprettholde <i>in situ</i> bevaring av biologisk mangfold. ☐ Forvaltningen er økosystembasert og kan tilpasses for å nå forventede bevaringsmål for biologisk mangfold, inkludert langsiktige effekter og evnen til å forvalte nye trusler.	Har ingen definisjon av hva som er 'varige effekter', utfordrende å måle/overvåke
C. Oppnår vedvarende og effektivt bidrag til <i>in situ</i> bevaring av biologisk mangfold		

C1 Effektivitet	☐ Området oppnår, eller forventes å oppnå, positive og vedvarende effekter for <i>in situ</i> bevaring av biologisk mangfold. ☐ Trusler, eksisterende eller som rimelig kan forventes, adresseres effektivt ved å forebygge, betydelig redusere eller eliminere dem, herunder ved å gjenoppbygge degraderte økosystemer. ☐ Mekanismer som politiske rammeverk og forskrifter er på plass for å gjenkjenne og respondere på nye trusler. ☐ Forvaltningen innenfor og utenfor OECM-tiltaket/området er integrert, så langt det er mulig og relevant.	Området, dvs. områdereguleringen, tiltaket
		Eksempel fra vurderinger av områder med fiskerireguleringer ²⁴
C2 Effektivitet opprettholdes over lang tid	☐ OECM-tiltak er iverksatt med et langsiktig tidsperspektiv, eller det er sannsynlig at det vil være i kraft over lang tid fremover slik at det oppnås positive effekter på <i>in situ</i> bevaring av biologisk mangfold over lengre tid.	Gi oversikt over tidsrammen for forvaltningstiltaket.
C3 <i>In situ</i> bevaring av biologisk mangfold	☐ Anerkjennelse av OECM forventes å inneholde beskrivelse av hele	

²⁴ "Gjennom forvaltningsplanene for havområdene og gjennom vannforvaltningsplanene som omfatter områdene langs kysten, så er det etablert overvåkning av tilstanden og utviklingen i de menneskelige aktivitetene og deres påvirkning på det biologiske mangfoldet på et overordnet nivå. Rammer for menneskelig aktivitet fastsettes med utgangspunkt blant annet i disse arbeidene. Nye trusler kan dermed identifiseres og håndteres. Dette kommer i tillegg til annen overvåkning som skjer i den enkelte sektor.

Arbeidet med forvaltningsplanene og vannforvaltningsplanene omfatter alle områder. Det gjør også annen overvåkning som skjer i den enkelte sektor. Forvaltningen i og utenfor området som vurderes her er dermed integrert i stor utstrekning."

	bredden av biologisk mangfold som gjør at området er vurdert som viktig (f.eks. samfunn som består av sjeldne eller truede arter, representative naturlige økosystemer, arter med begrenset utbredelse, områder som leverer kritiske økosystemfunksjoner og tjenester, samt områder som er viktige for å skape økologisk sammenheng mellom områder).	
C4 Informasjon og overvåking	☐ Identifisering av OECM i henhold til kriteriene skal, så langt det er mulig, dokumentere det som er kjent om det biologiske mangfoldet i området samt (der hvor det er relevant) kulturelle og åndelige verdier i området og den etablerte forvaltningen som en baseline/bakgrunn for overvåkning av tiltakets effekter. ☐ Overvåkningssystem informerer forvaltningen om effektiviteten av tiltak med hensyn til biologisk mangfold, inkludert økosystemets tilstand. ☐ Prosesser for å evaluere effektiviteten av forvaltningen bør være på plass, inkludert hensyn til lik fordeling av goder fra området.	Identifiser metodikk som kan brukes til informasjonsinnhenting/overvåking.

	☐ Generell informasjon om området som f.eks. avgrensninger, målsettinger og forvaltningstiltak, er tilgjengelig informasjon.	
D. Assosierte økosystemfunksjoner og tjenester og kulturelle, spirituelle, sosioøkonomiske og andre lokale relevante verdier (vedlikeholder økosystemfunksjoner og tjenester, og opprettholder lokale relevante verdier)		
D1 Økosystemfunksjoner og tjenester	☐ Økosystemfunksjoner og økosystemtjenester understøttes, inkludert de som er viktige for urfolk og lokalsamfunn (for OECM som angår deres territorier), innbefattet interaksjoner og avveininger mellom økosystemfunksjon og tjenester, for å sikre positive effekter mht. biodiversitet og rettvishet. ☐ Der forvaltningen fremhever en bestemt økosystemfunksjon eller tjeneste, så skal det ikke medføre negative effekter på biologisk mangfold i området.	
D2 Kulturelle, spirituelle, sosioøkonomiske og andre relevante verdier	☐ Styrings- og forvaltningstiltak identifiserer, respekterer og opprettholder kulturell, spirituell, sosioøkonomisk og andre lokalt relevante verdier for området, der hvor slike verdier eksisterer. ☐ Styrings- og forvaltningstiltak respekterer og	Biodiversitetsverdier inkl. økologiske, genetiske, sosiale, økonomiske, vitenskapelige, kulturelle og estetiske verdier, samt verdier knyttet til utdanning og rekreasjon.

	opprettholder den kunnskapen, praksisen og institusjoner som er fundamentale for <i>in situ</i> bevaring av biologisk mangfold.	
--	---	--

Vedlegg 2 - Andre prosesser med vurderinger av OECM og utvikling av veiledning

Oppmerksomheten rundt OECM var ikke så stor de første årene etter at konseptet ble introdusert av CBD i 2010, men etter at den formelle definisjonen ble publisert i 2018 så har det skjedd et taktskifte. Forventningene til at OECM skal bidra til å nå målene er store, men ifølge den globale databasen for beskyttede områder hos Protected Planet ²⁵ så er det bare rapportert inn 870 OECM (i 9 land) på verdensbasis pr. oktober 2023²⁶. Til sammenligning er det rapportert inn nesten 290 000 verneområder, fra 244 land.

Disse tallene gir imidlertid ikke det fulle bildet av hva som foregår, og det er mange eksempler på at det pågår arbeid med å identifisere og anerkjenne OECM i mange land. En vesentlig årsak til at det går sakte med å identifisere og rapportere OECM er at det er uklarheter rundt forståelsen av konseptet, og hvordan kriteriesettet skal brukes for å anerkjenne arealbaserte bevaringstiltak. Denne erkjennelsen har ført til at det lages veiledere eller støtteverktøy for å vurdere reguleringer eller områder som OECM.

IUCN har publisert veiledning for å "anerkjenne, rapportere og (under)støtte OECM"²⁷, som skal bidra til å tolke og operasjonalisere DEC 14/8 i CBD-konvensjonen. Veilederen er fulgt opp med publisering av en "site-level assessment tool"²⁸ som myndigheter, lokal- eller urbefolkning, organisasjoner osv. kan benytte for å vurdere konkrete områdereguleringer opp mot OECM kriteriene.

Den **canadiske regjeringen** har også publisert en veileder for å definere marine OECM²⁹ med basis i CBD-kriteriene. De presenterer 10 "guiding principles" som skal sørge for at det er nasjonal konsistens i tolkning og bruk av vurderingskriteriene som inngår i evalueringen, med spesielt fokus på de punktene som ikke så lett lar seg overføre til målbare eller kategoriske vurderingskriterier:

1. OECM er komplementære til MPAs.
2. OECM bidrar til bevaringsnettverk.
- 3.-10. OECM-beslutninger anerkjenner og respekterer urinnvånere og lokalbefolkning, og deres rettigheter og kunnskap/praksis; anerkjenner og tar i betraktning økologiske, sosiale, kulturelle og økonomiske verdier; bruker best tilgjengelige kunnskap og føre-var-prinsippet; sikrer transparens og ansvarlighet; baseres på likeverd; bruker en helhetlig økosystemtilnærming og inkluderer vurderinger og tilpasninger.

²⁵ [Explore the World's Protected Areas \(protectedplanet.net\)](https://www.protectedplanet.net/en/resources/october-2023-update-of-the-wdpa-and-wd-oecm)

²⁶ <https://www.protectedplanet.net/en/resources/october-2023-update-of-the-wdpa-and-wd-oecm>

²⁷ [Recognising and reporting other effective area-based conservation measures | IUCN Library System](#)

²⁸ [PATRS-006-En.pdf \(iucn.org\)](#)

²⁹ [Government of Canada Guidance for Recognizing Marine Other Effective Area-Based Conservation Measures 2022 \(dfo-mpo.gc.ca\)](#)

Selve vurderingen tar utgangspunkt i CBD-kriteriene med tilhørende underpunkter, og tekstene er språklig tilpasset for å nå ut til et bredere publikum.

Et skjemabasert beslutningsstøtteverktøy er lansert, der man har brukt forskjeller/likheter mellom vernede områder og OECM til å formulere svaralternativer som kan brukes når et område er under vurdering³⁰.

Det internasjonale havforskningsrådet **ICES** gjennomførte en workshop i samarbeid med IUCN der OECM-praksis og strategier ble testet for et utvalg arealbaserte fiskeriforvaltningstiltak (WKTOPS³¹). For å gjennomføre en systematisk testing av ulike reguleringer satte WKTOPS kriteriene i et skjema og tydeliggjorde hvilken informasjon man må ha for å vurdere hvert område.

Helsinki-konvensjonen/Baltisk kommisjon for beskyttelse av det marine miljøet (**HELCOM**) har (i samarbeid med FAO og IUCN) publisert en "omforent regional felles forståelse"³² for bruk av CBD-kriteriene for OECM. Arbeidet består av en gjennomgang av CBD-kriteriene, IUCN-gudelines og beskrivelser av felles forståelse av de samme kriteriene i HELCOM. Det inkluderer også et "decision support tree" som skal være en hjelp for å identifisere potensielle OECM. Tre-strukturen er satt opp for å guide brukere gjennom vurderingen av et tiltak som potensielt kan være OECM, ved å svare ja eller nei på spørsmål som er basert på CBD-kriteriene. Spørsmålene er formulert nokså kort og konsist, og en viktig del av arbeidet ligger i beskrivelsene av hvordan man mener at kriteriene skal forstås eller hva som ligger i f.eks. "C.f.) sustained long term".

³⁰ [Decision Support tool \(squarespace.com\)](https://squarespace.com)

³¹ [2021-Garcia-et-al-Systematic-approach-WKTOPS-ver-2.1.pdf \(ebcd.org\)](#); [WKTOPS What are "Other effective area-based conservation measures" and how can they be identified? \(ices.dk\)](#)

³² [Regional-common-understanding-of-the-OECM-criteria-and-potential-OECM-identification-tree.pdf \(helcom.fi\)](#)

Tlf.: 73 58 05 00
post@miljodir.no
www.miljodirektoratet.no
Postboks 5672 Sluppen,
7485 Trondheim

Besøksadresse Trondheim:
Brattørkaia 15, 7010 Trondheim

Besøksadresse Oslo:
Grensesvingen 7, 0661 Oslo

Miljødirektoratet er et statlig forvaltningsorgan
underlagt Klima- og miljødepartementet.

Vi jobber for et rent og rikt miljø. Hoved-
oppgavene våre er å redusere klimagass-
utslipp, forvalte norsk natur og hindre
forurensning.